

РЕГИОНАЛИЗАМ У СРПСКОЈ МОДЕРНОЈ АРХИТЕКТУРИ

Аутор: Игор Марић

Издавач: Институт за архитектуру и урбанизам Србије, Београд, 2016.

Време се у архитектури појављује у два основна облика. Прво је време доказ трајања архитектуре, док се друго време везује за свест о архитектури изван временске условљености првог. У оба ова случаја архитектура је кадрирана критеријумима Хусерлове идеје о видљивости времена, када прихватимо да њена веза са стварношћу постоји само уколико имамо намеру да је мењамо, проматрамо или појмовно промишљамо. У том смислу је и видљивост архитектуре у времену повезана са неким видом објективизације ослоњене, најчешће, на формални садржај изван рефлексија опште пролазности. У овако постављеном временском дуалитету можемо анализирати структуру и садржај најновијег монографског издања архитекте Игора Марића.

Ф. Бајлон, Народни музеј,
Аранђеловац

М. Крстоношић,
Хотел "Оморика", Тара

Регионализам се као архитектонска тема јавља фрагментарно у многим очекиваним и неочекиваним ситуацијама осећаја аутентично националног, али такође и историјски романтизованог значења. Намера аутора да је контекстуализује у стилској модерној архитектури делује истраживачки реално и савладиво. У односу на структуру која је постављена као пројектовани „тајмлајн“, јасно је циљано тежиште истраживања ка модерности архитектонског контекста. Идеја је да се посредно изврши објективизација регионализма и створе услови за формулисање његове архитектонске вредности изван оквира у којем је тематски конципиран. Другим речима, регионализам изван наслеђа стилске модерности овде није предмет вредновања, већ се подразумева.

Хиљадугодишњи временски размак између првог и последњег примера приказаног у овој књизи јасно упућује на намеру аутора да прегледом унутар мноштва изгради основ за испољавање теме регионализма у свим његовим стилским менама, а затим фокус стави у оквир модерности архитектонског дискурса. Прецизно формулисана и доследно спроведена дистанцираност аутора од предмета истраживања ствара критички амбијент у којем се традиција сваки пут изнова појављује у комбинацији са актуелним, опште прихваћеним, али и аутентично издвојеним идејама. Некада су то везе са свеукупним културним и професионалним контекстом, а некад појединачне праксе које су у отклону на „мејнстрим“

преводиле традицију у неко од измењених значења, укључујући и могућности једноставних реинтерпретација у сверама фолклоризма.

Када се текст посматра као целина, уочава се да су јасно назначене ауторитативне архитектонске позиције, када су у питању генеза теме, њени развојни облици и њене интерпретације. И као по правилу, када су стилизације у питању, највреднијим се могу сматрати примери који означавају рађање стила или његове прекретнице, макар и фрагментарне природе, док се примери стилске пуноће налазе у периодима његове зрелости или чак у крајњим фазама његовог заласка. Због тога се префикси попут *нео* или *пост* у оваквим ситуацијама морају узети условно, а вредности остварене у корист аутохтоности идеје о српској традици, рефлексивно.

Ауторски печат архитекте Игора Марића инкорпориран је у наратив као својеврсни вредносни суд који балансира између фактографског навођења и оригиналног тумачења заснованог на писаним документима, публикованим изворима и личном пројектантском искуству. Језичка лакоћа и једноставност у изражавању доприносе директности која ово монографско издање чини разумљивим и употребљивим. Одсуство претензија у интерпретацији, али и јасна одлучност у супротстављању заносу, који прети када су овакве теме у питању, не само да објективизују сам резултат истраживања, већ и доприносе изоштравању критеријума по којима је могуће пратити, вредновати и продуковати „вијугаву“, али континуалну, српску архитектонску линију.

др Владимир Миленковић

М. Лојаница, П. Цагић,
Б. Јовановић и Р. Марић,
Блок 19а, Београд